

Melike ERDİL *

YABANCILARIN TÜRKİYE, TÜRK KÜLTÜRÜ VE TÜRKÇE ÖĞRENİMLERİNE DAİR DEĞERLENDİRMELERİ	THE EVALUATIONS OF FOREIGNERS ABOUT TÜRKİYE, TURKISH CULTURE AND TURKISH LANGUAGE LEARNING
ÖZET Bu araştırmada yabancıların, Türkiye, Türk kültürü ve Türkçe öğrenimlerine dair değerlendirmelerine yer verilecektir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Modeli tarama, deseni olgubilimdir. Amaçlı örneklem kapsamında 17 katılımcı seçilmiştir. Katılımcılar, 19-69 yaş aralığındadır ve 11 ülkeden gelmektedir. Görüşme tekniği türlerinden biri olan standartlaştırılmış görüşme formu kapsamında 3 araştırma sorusu hazırlanmıştır. İçerik analizine tabi tutulan veriler, “1 kod (Türk)”, “3 kategori (Türkiye, Türk kültürü, Türkçe öğrenimi)” ve “17 temaya” ayrılarak incelenmiştir. Araştırmanın Türkiye’ye dair sonuçları şunlardır: “Benim ülkemde (Yemen, Etiyopya, Irak, İran, Ukrayna, Bangladeş, Pakistan, Rusya), Türkiye’deki teknolojik gelişmelere dair haberler okudum, etkilendim. Türkiye’de yaşamaya karar verdim. Türkiye modern bir ülke. Türkiye çok sayıda dünya markasına sahip. Bu markalardan biri de Türk Hava Yolları. Türk otomobil markası TOGG, SIHA, İHA gibi milli teknolojilerinizi beğeniyorum (%64,70).” Araştırmanın Türk kültürüne dair sonuçları şunlardır: “Türklerin giyim-kuşamı, dini ve aile değerleri, şehir yaşamları benim ülkeme göre (Irak, İran, Yeni Kaledonya, Yemen, Etiyopya, Bangladeş) çok farklı. Türkler, nazik, kibar ve misafirperver insanlar (%58,82).” Türkçe öğrenimlerine dair sonuçları şunlardır: “Türkçe cümle kurulumu benim ana dilime göre (Fransızca, Farsça, Arapça, Amharca, İspanyolca, Bengalce, Rusça) çok farklı. Türkçe sondan eklemeli bir dil olduğu için zorlanıyorum (%64,70).” Anahtar kelimeler: Türkiye, Türk kültürü, Türkçe, Yabancılar	ABSTRACT This study aims to determine the evaluations of foreigners about Türkiye, Turkish culture, and learning Turkish. A qualitative research method was used in the study. The research model is screening, and the pattern is phenomenology. 17 participants were selected within the scope of purposeful sampling. The participants are between the ages of 19-69, coming from 11 countries. The data collection tool is the interview technique. The results of the research regarding Türkiye are as follows: “In my country, I read news about technological developments in Türkiye and was impressed. I decided to live in Türkiye. Türkiye is a modern country. Türkiye has many global brands. One of these brands is Turkish Airlines. I like your local and national technologies such as the Turkish automobile brand TOGG, SIHA, İHA and MİLGEM (%64.70).” The results of the research regarding Turkish culture are as follows: “The clothing, religion, family values, and city life of Turks are very different from my country. Turks are kind, polite, and hospitable people (58.82%).” The results regarding learning Turkish are as follows: “The construction of sentences in Turkish is very different from my mother tongue. I have difficulty because Turkish is an agglutinative language (64.70%).” Keywords: Türkiye, Turkish Culture, Turkish, Foreign

* Öğr. Gör. Dr., Gebze Teknik Üniversitesi, Rektörlüğe Bağlı Bölümler, Türkçe Hazırlık Bölümü, Kocaeli/Türkiye. E-posta: merdil@gtu.edu.tr / Lecturer PhD., Gebze Technical University, Departments Affiliated to the Rectorate, Turkish Preparation Department, Kocaeli/ Türkiye. E-mail: merdil@gtu.edu.tr

Giriş

İnsanların, yabancı bir ülkede yaşamaları ve yeni bir kültürle tanışmaları hem zor hem de eşsiz deneyimler kazanmaları için bir fırsattır. Bu araştırmada da kendi ülkelerinden ayrılıp farklı amaçlarla gelen yabancıların, Türkiye'ye, Türk kültürüne ve Türkçe öğrenimlerine yönelik değerlendirmelerine yer verilecektir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin 8.Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın 1992 yılında temellerini attığı “Türkoloji Projesi” aracılığıyla Türk soydaşların Türkiye’de eğitim alma süreci başlamıştır. Bu politikanın günümüzde de devam ettirilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir. Lakin bu süreç, 15 Mart 2011 yılında çıkan Suriye İç Savaşı’ndan dolayı Türkiye’ye çok sayıda mültecinin sığınma talebinde bulunmasıyla farklı bir yöne evrilmiştir. Bu durum, son 14 yılda yabancılara Türkçe öğretimi alanındaki araştırmacıları, akademik boyutta ‘farklı örneklemelerle’ çalışmaya yönlendirmiştir. Bu süre zarfında Türkiye’nin yerli ve milli teknolojik araçların üretimine dair politikaları ve bunun yanı sıra Güney Amerika, Kuzey Amerika, Avrupa, Asya ve Afrika Kıtası’na ihraç edilen Türk dizilerinin etkisi, yabancıların ülkemize yönelik ilgisini çekmiştir.

Birleşmiş Milletler tarafından tasdik edilen dünya genelinde toplam 205 ülke yer almaktadır. Türk dizileri ise günümüzde 150 ve üzeri ülkeye ihraç edilmektedir. Bu kapsamda araştırma soruları, Türk dizi sektörü ile Türkiye’nin yerli ve milli teknolojik araçları dâhil olmak üzere yabancıların Türkiye, Türk kültürü ve Türkçe öğrenimlerine dair ‘güncel’ bakış açılarının belirlemeyi gerekli kılmıştır.

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de özellikle Suriye İç Savaşı’nın ardından ülkemize sığınan mültecilere karşı Türkiye Cumhuriyeti takdire şayan bir misafirperverlik göstermiştir. Ancak bu misafirperverlik Türkiye’nin ilk misafirperverliği değildir.

Türk kültürüne dair yapmış olduğumuz araştırmada görüyoruz ki beş farklı yüzyılda beş farklı seyyahın kaleminden Türklerin misafirperverliğine, hoşgörüsüne ve adaletine dair pek çok örnek bulunmaktadır. Aynı zamanda bu örnekler farklı sosyal ve siyasi koşullarda gerçekleşmesine rağmen Türklerin adalet ve hoşgörü yaklaşımları benzerlik göstermektedir. Türklerin misafirperverlikleri yalnızca ikram ve ağırlama boyutunda kalmamaktadır. Gerek himayelerinde kalan misafirlerin gerekse topraklarından geçen yabancıların güvenlik ve ihtiyaçlarını da gözeterek misafir gördüklerine karşı bir tutum sergilemektedirler. Bu tutum Türklerin misafirlerine adil olduğunu da göstermektedir (Kıraç, 2023, s. 69).

Bu araştırma, Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metninde (CEFR, 2021, s. 11), “Avrupa Konseyi’nin kültürel çeşitliliğe değer verme, kültürel ötekiliğe ve diğer inançlara, farklı dünya görüşlerine ve uygulamalara açık olma gibi demokratik kültür için yetkinlikler geliştirmeye yönelik son girişiminde yansıtılmaktadır” önsözünden yola çıkarak hazırlanmıştır. Bu kapsamda, Türkiye’deki gelişmeleri ve değişimleri, Türk kültürünün zenginliğini, Türkçe öğrenen yabancıların bakış açısıyla ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Çok kültürlülüğe ulaşmanın yolu yabancı dil öğrenmektir. Yabancı dil öğrenen kişi farklı kültürle tanışır o kültürü kendi kültürü ile karşılaştırır yeni bakış açıları geliştirir. Bu nedenle iletişimsel kopukluklar olmaması için kültür öğelerinin doğru aktarılması çok önemlidir (Pehlivan, 2007, s. 110).

Yabancılar Türkçe öğretimi alanyazını taramasında yabancıların Türkiye’ye dair bakış açılarını (Özdemir & Demir, 2018) tespit eden araştırmaların olduğu saptanmıştır.

Yabancıların Türk kültürüne dair bakış açılarını (Güleç & İnce, 2013) tespit eden araştırmalar da bulunmaktadır. Ancak Türkiye, Türkçe ve Türk kültürüne dair bütüncül bir akademik araştırmanın daha önce yapılmadığı saptanmıştır. Alandaki bu eksiklik fark edilmiş ve bu sebepten dolayı yabancıların Türkiye, Türk kültürü ve Türkçe öğrenimlerine dair değerlendirmelerini tespit edebilmek amacıyla bu akademik araştırmaya ihtiyaç duyulmuştur. Bu ihtiyacı giderebilme adına çalışmamız önem arz etmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada yabancıların, Türkiye, Türk kültürü ve Türkçe öğrenimlerine dair değerlendirmelerini tespit etmek amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Problemi

Araştırmanın problemi, “Yabancıların, Türkiye ile Türk kültürüne dair bakış açıları nedir ve Türkçe öğrenim sürecini etkileyen faktörler nelerdir?” sorusuna yanıt aranılacaktır.

Yöntem

Bu araştırmada, “nitel araştırma yöntemi” tercih edilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, “tarama modeli” kullanılmıştır.

Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada “olgubilim deseni” seçilmiştir. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2013, s. 78).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, Türkiye’de Türkçe öğrenen yabancı öğrenciler kapsamaktadır. Araştırmanın örneklemini, Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırmanın Örneklemini

Eğitim-Öğretim Yılı	Dönem	Üniversite	Birim	Kurs/Ders	Örneklem Sayısı
2023-2024	Bahar	Gebze Teknik Üniversitesi	Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi	Yabancı Akademisyenler İçin A1-Türkçe Kursu	7
2023-2024	Bahar	Gebze Teknik Üniversitesi	Türkçe Hazırlık Bölümü	TÜR-104 Yabancı Öğrenciler İçin A1-Türkçe Dersi (Erasmus Programı)	4
2024-2025	Güz	Gebze Teknik Üniversitesi	Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi	Yabancı Uyruklular İçin A1-Türkçe Kursu	6

Araştırmanın örneklem seçiminde, ‘amaca yönelik örnekleme’ seçilmiştir. Dünyada 7 kıta bulunmaktadır. Amaca yönelik örnekleme kapsamında seçilen, Avrupa Kıtası (Fransa, Ukrayna), Asya Kıtası (Rusya, Bangladeş, Pakistan, İran, Irak, Yemen), Afrika Kıtası (Etiyopya) Güney Amerika Kıtası (Kolombiya), Avustralya Kıtası (Yeni Kaledonya) olmak

üzere katılımcılar, 5 kıtadan gelmektedir. Yabancı katılımcılar, dünyada yer alan tüm kıtalara ulaşabilme amacıyla özel olarak seçilmiştir. Bu araştırmanın örneklemini, 3 kız ve 14 erkek olmak üzere 17 yabancı katılımcıdan oluşmaktadır.

Örnekleme olarak belirlenen katılımcı profiline dair bilgiler, Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Katılımcı Bilgileri

No.	Yabancı Uruklu Öğrenciler	Yaş	Ülke	Üniversite	Program	Meslek	Türkçe Düzeyi	TR’de Yaşam Süresi
1	Kız Öğrenci (K1)	19	Fransa	Gebze Teknik Üniversitesi	Bilgisayar Mühendisliği	Öğrenci	TÜR-104 Yabancı Öğrenciler İçin A1-Türkçe Dersi (Erasmus)	3 Ay
2	Erkek Öğrenci (E1)	19	Fransa	Gebze Teknik Üniversitesi	Bilgisayar Mühendisliği	Öğrenci	TÜR-104 Yabancı Öğrenciler İçin A1-Türkçe Dersi (Erasmus)	3 Ay
3	Erkek Öğrenci (E2)	19	Fransa	Gebze Teknik Üniversitesi	Bilgisayar Mühendisliği	Öğrenci	TÜR-104 Yabancı Öğrenciler İçin A1-Türkçe Dersi (Erasmus)	3 Ay
4	Erkek Öğrenci (E3)	34	Yeni Kaledonya	Gebze Teknik Üniversitesi	Bilgisayar Mühendisliği	Öğrenci	TÜR-104 Yabancı Öğrenciler İçin A1-Türkçe Dersi (Erasmus)	3 Ay
5	Erkek Öğrenci (E4)	23	Yemen	Gebze Teknik Üniversitesi	Elektronik Mühendisliği	Öğrenci	A1-Türkçe Kursu (SEM)	2,5 Ay
6	Erkek Öğrenci (E5)	25	Etiyopya	Gebze Teknik Üniversitesi	İşletme Bölümü	Öğrenci	A1-Türkçe Kursu (SEM)	2 Ay
7	Erkek Öğrenci (E6)	25	Etiyopya	Gebze Teknik Üniversitesi	İşletme Bölümü	Öğrenci	A1-Türkçe Kursu (SEM)	2 Ay
8	Kız Öğrenci (K2)	27	Irak	Ninevah Üniversitesi	Bilgisayar Mühendisi	Ev Hanımı	A1-Türkçe Kursu (SEM)	6 Ay
9	Erkek Öğrenci (E7)	33	Kolombiya	Universidad de Medellín	Hukuk	Avukat	A1-Türkçe Kursu (SEM)	5 Ay
10	Kız Öğrenci (K3)	45	İran	İslami Azad Üniversitesi	Fars Dili ve Edebiyatı	Ev Hanımı	A1-Türkçe Kursu (SEM)	6 Yıl
11	Erkek Öğrenci (E8)	69	Ukrayna	Gebze Teknik Üniversitesi	Fizik	Akademisyen Profesör Doktor	Yabancı Akademisyenler İçin A1-Türkçe Kursu	1,5 Yıl

12	Erkek Öğrenci (E9)	56	İran	Gebze Teknik Üniversitesi	Makine Mühendisliği	Akademisyen Profesör Doktor	Yabancı Akademisyenler İçin A1-Türkçe Kursu	5,5 Yıl
13	Erkek Öğrenci (E10)	37	Bangladeş	Gebze Teknik Üniversitesi	Moleküler Biyoloji ve Genetik	Akademisyen Doktor Öğretim Üyesi	Yabancı Akademisyenler İçin A1-Türkçe Kursu	6 Yıl
14	Erkek Öğrenci (E11)	31	Pakistan	Gebze Teknik Üniversitesi	Savunma Teknolojileri Enstitüsü	Akademisyen Doktor Öğretim Üyesi	Yabancı Akademisyenler İçin A1-Türkçe Kursu	6 Yıl
15	Erkek Öğrenci (E12)	49	Rusya	Gebze Teknik Üniversitesi	Fizik	Akademisyen Doktor Öğretim Üyesi	Yabancı Akademisyenler İçin A1-Türkçe Kursu	2 Yıl
16	Erkek Öğrenci (E13)	37	İran	Gebze Teknik Üniversitesi	Uçak Mühendisliği	Akademisyen Doktor Öğretim Üyesi	Yabancı Akademisyenler İçin A1-Türkçe Kursu	2,5 Yıl
17	Erkek Öğrenci (E14)	45	İran	Gebze Teknik Üniversitesi	Uçak Mühendisliği	Akademisyen Doktor Öğretim Üyesi	Yabancı Akademisyenler İçin A1-Türkçe Kursu	3,5 Yıl

Katılımcılar, 19-69 yaş aralığındadır ve 11 ülkeden gelmektedir. Türkiye’de yaşam süreleri, 2 ay ve 6 yıl arasında değişiklik göstermektedir.

Araştırmanın Tekniği

Araştırmanın verileri ‘görüşme tekniğiyle’ elde edilmiştir. Bu çalışmada, ‘standartlaştırılmış açık uçlu görüşme’ tercih edilmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2013, s. 151).

Türkiye’ye ilk kez gelen ya da uzun bir sürenin ardından tekrar ülkemize gelen yabancıların, karşılaştırmalı olarak bakış açılarını tespit edebilmek amacıyla başlangıç düzeyinde Türkçe öğrenen yabancılar, çalışma grubu olarak belirlenmiştir.

İlk kez gidilen bir ülkeye dair ilk intiba ile ikinci kez gidildiğinde bırakılan intiba değişiklik gösterebileceği için bu durum da araştırma sorularına verilecek yanıtların güvenilirliğini, geçerliliğini ve tutarlılığını etkileyebileceği düşüncesiyle başlangıç düzeyi, bilinçli olarak araştırma sahası seçilmiştir. Araştırma soruları da bu kapsamda hazırlanmıştır. Araştırmada, sağlıklı veriler elde edebilmek amacıyla yabancı öğrencilere araştırma soruları, kendi dillerine çevrilerek sorulmuştur.

Araştırma soruları “tüm dengelim yaklaşımıyla” hazırlanmıştır. Soruların tüm dengelim yaklaşımıyla hazırlanmasının nedeni, yabancıların öncelikle Türkiye’ye dair değerlendirmelerinin ardından Türk kültürü ve Türkçe öğrenimlerine yönelik bakış açılarını tespit edebilmektir.

Görüşme formunun hazırlanma sürecinde, yabancılar Türkçe öğretimi doktora programından mezun olan 2 uzman görüşüne başvurulmuştur.

Görüşme ile elde edilen verilerin kaydedilmesinde izlenen iki temel yöntem vardır: cihaz ile kaydetme ve not alma (Yıldırım & Şimşek, 2013, s. 175). Araştırma verileri, yabancı öğrencilerin yanıtları doğrultusunda ‘not alma’ yöntemi ile kayıt altına alınmıştır.

Verilerin Geçerliliği

Araştırmanın geçerliği, bireylerin görüşlerine doğrudan yer verilerek sağlanmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2013, s. 291).

Verilerin Güvenirliği

Araştırmanın güvenirliliği, zamana bağlı güvenilirlik yöntemi ile sağlanmıştır. Kirk & Miller (1986), nicel geleneğe özgü ‘dış ve iç güvenilirlik’ kavramlarını zamana bağlı güvenilirlik ve gözleme bağlı güvenilirlik başlıkları altında ele almakta ve nicel araştırmacı gibi bu kavramlara neden aynı biçimde yaklaşamayacağını açıklamaktadır. Zamana bağlı güvenilirlik ölçülen olgunun geçen zaman içinde aynı biçimde ölçülebilmesi anlamına gelir (dış geçerlik). Sosyal bilimlerdeki anket araştırmalarında ve psikolojik testlerin kullanıldığı araştırmalarda test-yeniden test yöntemi bu güvenirliliği ölçmek üzere geliştirilmiş bir yöntemdir (Yıldırım & Şimşek, 2013, s. 294).

Verilerin Tutarlılığı

Araştırmanın tutarlılığı, katılımcı teyidi ile sağlanmıştır. Araştırma soruları, 2 hafta sonra yabancı katılımcılara tekrar sorulmuştur ve katılımcıların benzer cevaplar verdikleri tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri, kod, kategori ve tema boyutunda incelenmiştir. Temaların bulunması için önce kodlar bir araya getirilir ve incelenir (Yıldırım & Şimşek, 2013, s. 268).

Bu araştırmada, ‘standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formuyla’ elde edilen veriler, ‘içerik analizine’ tâbi tutulmuştur.

Araştırma verileri, ‘daha önceden belirlenmiş kavramlara göre yapılan kodlama’ türü kapsamında analiz edilmiştir.

İçerik analizi sonucunda araştırma verileri; “1 kod (Türk)”, “3 kategori (Türkiye, Türk kültürü, Türkçe öğrenimi)” ve “17 temaya” ayrılarak incelenmiştir.

Katılımcıların isimleri gizli tutulmuş ve araştırmaya katılan yabancı kız öğrencilerin görüşleri (K1) erkek öğrencilerin görüşleri ise (E1) şeklinde kodlama yapılarak analiz edilmiştir.

Etik Kurul İzni

Bu araştırma, 2023-2024 ve 2024-2025 Eğitim-Öğretim Yıllarında elde edilen verilerden oluşmaktadır.

2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılına ait veriler, Gebze Teknik Üniversitesi Rektörlüğü İnsan Araştırmaları Etik Kurulu’nun 01.04.2024 tarih E-43633178-199-147335 sayılı yazısı ile bilimsel araştırma etik kurul izni kapsamında toplanmıştır.

2024-2025 Eğitim-Öğretim Yılına ait veriler, Gebze Teknik Üniversitesi Rektörlüğü İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'nun 10.03.2025 tarih E-43633178-199-191676 sayılı yazısı ile bilimsel araştırma etik kurul izni kapsamında toplanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, yabancıların Türkiye, Türk kültürü ve Türkçe öğrenimine dair değerlendirmeleri yer almaktadır.

Türkiye'ye Dair Bulgular

Yabancılar, Türkiye'ye seyahat etme, eğitim alma, çalışma/ticaret yapma, yaşama, evlenme gibi farklı nedenlerden dolayı gelmektedir. Bu süre zarfında, Türkiye'de yaşayan yabancıların Türkiye'ye dair gözlemleri ve değerlendirmeleri merak edilmiştir. Bu amaçla yürütülen araştırmada birtakım bulgulara erişilmiştir. Bu bulgular, Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Yabancıların, Türkiye'ye Dair Gözlemleri ve Değerlendirmeleri

Görüşler	Katılımcılar	Frekans	Oran
“Benim ülkemde (Yemen, Etiyopya, Irak, İran, Ukrayna, Bangladeş, Pakistan, Rusya), Türkiye'deki teknolojik gelişmelere dair haberler okudum, etkilendim ve bu yüzden Türkiye'de yaşamaya karar verdim.” “Türkiye modern bir ülke.” “Türkiye çok sayıda dünya markasına sahip. Bu markalardan biri de Türk Hava Yolları.” “Türkiye'ye 10 yıl önce eşimle gelmiştik, eskiye göre teknolojinizi daha gelişmiş bulduk.” “Türk otomobil markası TOGG, SİHA, İHA (insansız hava araçları) gibi milli teknolojilerinizi beğeniyorum. Bu yüzden Türkiye'ye geldim ve Türkçe öğrenmeye karar verdim.”	E4, E5, K2, K3, E8, E9, E10, E11, E12, E13, E14	11	%64,70
“Fransa'dan geliyorum ve ülkenize yeni geldim. Henüz Türkiye'yi gezme fırsatım olmadı ama İstanbul'u gördüm ve İstanbul'un mimari yapısı bana dağınık geldi.”	E1	1	%5,88
“Fransa'da biz musluk suyu içebiliyoruz ama Türkiye'de musluk suyundan hiç içmedim ve su satın aldım. Kapalı Çarşı'da gezerken insanlar, bana sürekli bir şey satmak istedi ama ben satın almadım. Seçim zamanında çok fazla seçim müziği dinledim ve buna çok şaşırdım. Seçim gününde (31 Mart 2024 Türkiye Yerel Seçimleri) okulların önünde çok trafik vardı daha sonra insanların okullara oy kullanmaya gittiklerini öğrendim. Paris'te neredeyse çok az sayıda polis olmasına rağmen İstanbul'da çok sayıda polis gördüm ve şaşırdım. Bence polis güvenlik noktaları fazla! Bir yolculuğum esnasında minibüs şoförü yolda giderken minibüsün kapılarını kapatmadı ve bunu güvenli bulmadım. Türkiye'de bazı araçlar yaya geçidinde dururken bazıları durmuyor, bu durumda nasıl karşıya geçeceğimi bilemiyorum! 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı gibi kendi ulusal bayramlarında Türk bayrağı ya da Atatürk'ün olduğu tişörtleri giyiyorlar, vatanlarını çok seviyorlar. Gözlemlerim bu kadar.”	E2	1	%5,88
“Türkiye İstanbul'da tarihi yarımada yürürken restoranların önünde bir adam bize “Gelin!” diye bağıyordu. Bu şekilde müşteri çekmelerine şaşırdım. Bizim ülkemiz Fransa'da böyle bir şey yok! Fransa ve Türkiye'de seçime hazırlık süreci farklıymış bunu bizzat deneyimledim! Ramazan ayında iftar saatlerinde Marmaray boştu. Buna da çok şaşırdım! Bazı Türk şoförlerin araç kullanırken sinyal vermediğini fark ettim ve bunu tehlikeli buldum.”	K1	1	%5,88
“Ben, Yeni Kaledonya'dan geliyorum. Türkiye'deki gece partilerini merak ettim. Türkiye'de bir partiye katıldım ve Türkler bence nasıl parti yapılacağını iyi biliyorlar, çok beğendim. Ayrıca Türkiye'de Filistin için yapılan yürüyüşleri gördüm.”	E3	1	%5,88
“Ben, Etiyopya'dan geliyorum. Türkiye'yi çok seviyorum ve gelecek olanlara tavsiyelerim şunlardır: ramazana denk gelerseniz iftardan önce	E6	1	%5,88

restoranların/lokantaların تنها olduğunu görebilirsiniz, milli bayramlarda ulaşım araçları ücretsiz olduğu için herkes ulaşım araçlarını kullanıyor ve çok kalabalık oluyor.”			
“Ben, Kolombiya’dan geliyorum. Türkiye’nin iklimini ve tarihi zenginliğini beğeniyorum. Türkiye’de yaşamak istiyorum. Bu ülkeyi seviyorum, güvenli bir yer olması hoşuma gidiyor. Türkiye’de olmak bana kendimi iyi hissettiriyor.”	E7	1	%5,88

Bu araştırmada 17 katılımcıdan, 11’inin (%64,70) “Benim ülkemde (Yemen, Etiyopya, Irak, İran, Ukrayna, Bangladeş, Pakistan, Rusya), Türkiye’deki teknolojik gelişmelere dair haberler okudum, etkilendim ve bu yüzden Türkiye’de yaşamaya karar verdim. Türkiye modern bir ülke. Türkiye çok sayıda dünya markasına sahip. Bu markalardan biri de Türk Hava Yolları. Türkiye’ye 10 yıl önce eşimle gelmiştik, eskiye göre teknolojinizi daha gelişmiş bulduk. Türk otomobil markası TOGG, SİHA, İHA (insansız hava araçları) gibi milli teknolojilerinizi beğeniyorum. Bu yüzden Türkiye’ye geldim ve Türkçe öğrenmeye karar verdim.” şeklindeki beyanları doğrultusunda Türkiye’deki teknolojik gelişmelerden etkilenecek Türkiye’de yaşamaya ve Türkçe öğrenmeye karar verdikleri bulgusuna erişilmiştir.

Bu araştırma, 2023-2024 ve 2024-2025 yıllarında elde edilen bulguları içermektedir. Bu bulguların, ilerleyen yıllarda yabancıların vereceği yanıtlar doğrultusunda değişiklik göstermesi muhtemeldir.

Türk Kültürüne Dair Bulgular

Bu bölümde, yabancıların Türk kültürüne dair değerlendirmelerine yer verilecektir. Türkiye’de yaşayan ve Türk kültürüne dair izlenimlerini paylaşan yabancıların değerlendirmeleri Tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4. Yabancıların Türk Kültürüne Dair Değerlendirmeleri

Görüşler	Katılımcılar	Frekans	Oran
“Türklerin giyim-kuşamı, dini ve aile değerleri, şehir yaşamları benim ülkeme göre (Irak, İran, Yeni Kaledonya, Yemen, Etiyopya, Bangladeş) çok farklı. Türkler, nazik, kibar ve misafirperver insanlardır.”	K2, K3, E1, E3, E4, E5, E6, E9, E10, E14	10	%58,82
“Türk kültürü ve tarihi oldukça zengin. Kız isteme törenleri, Türk kahvesi kültürü vb. bana (Fransa, Kolombiya, Ukrayna, Rusya) çok farklı geliyor. Türkler tanımadıkları insanlara “amca, dayı” diye sesleniyorlar. Bu çok ilginç! Günde 5 vakit ezan okunuyor, ilk geldiğim zaman ezan sesine alışamadım ama sonra alıştım.”	K1, E7, E8, E12	4	%23,52
“Türklerin gün boyunca küçük öğünlerle yemek yediklerini fark ettim. Türklerin sıklıkla restoranda yemek yediklerini gördüm. Kocaeli Üniversitesi’nin düzenlediği kampa gittim. Bu kampta gerçek bir Türk kahvaltısının tadına baktım. Simit yedim. Beğendim. Kahvaltıda patates kızartmasının olması şaşırtıcıydı. Fransa’da biz, sabah kahvaltısında patates kızartması yemiyoruz. Ekler pasta, kokoreç ve sütlaç çok beğendim. Arkadaşlarım, kokoreci beğenmeme şaşırdılar.”	E2	1	%5,88
“Türkler çok sigara içiyor, özellikle de gençler! Bu konuda çok şikâyetçiyim.”	E11	1	%5,88
“Bazı Türk insanların, aşırı hayvan sevgisini çok şaşırtıcı buluyorum. Bu, bana ilginç geliyor.”	E13	1	%5,88

Bu araştırmada 17 katılımcıdan, 10’u (%58,82) “Türklerin giyim-kuşamının, dini ve aile değerlerinin, şehir yaşamlarının kendi ülkelerine göre (Irak, İran, Yeni Kaledonya, Yemen, Etiyopya, Bangladeş) çok farklı olduğunu” beyan etmişlerdir.

Güleç & İnce (2013, s. 104) yabancıların kültürel algılarına yönelik yaptıkları bir araştırmada, “Kıyafet alışkanlıklarına alıştım diyen Türk soylu öğrencilerin oranının % 66,66

ve diğer ülkelerden gelen öğrencilerin oranının ise %72,72 olmasının her iki grubun da benzer algıya sahip olduklarını gösterdikleri” bulgusuna ulaşmışlardır. Araştırmamızdan elde edilen bulgu, Güleç & İnce (2013) tarafından elde edilen bulguyu destekler niteliktedir.

Türkçe Öğrenimlerine Dair Bulgular

Bu bölümde, yabancıların Türkçe öğrenimlerine dair bakış açısına yer verilecektir. Türkiye’de yaşayan ve Türkçe öğrenen yabancıların, Türkçe öğrenimlerine dair değerlendirmeleri Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5. Yabancıların Türkçe Öğrenimlerine Dair Değerlendirmeleri

Görüşler	Katılımcılar	Frekans	Oran
“Üniversitede verilen Türkçe kursuna gidiyorum.” “Türkçe cümle kurulumu benim ana dilime göre (Fransızca, Farsça, Arapça, Amharca, İspanyolca, Bengalce, Rusça) çok farklı.” “Türkçe cümle kurarken zorluk yaşıyorum.” “Türkçe sondan eklemeli bir dil olduğu için zorlanıyorum.”	K1, K2, K3, E1, E2, E3, E4, E6, E7, E10, E12	11	%64,70
“Üniversitenin Türkçe kursunda, Türkçe dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini öğreniyoruz. Türkçe yazmak zor.” “Türkçe öğretirken görsel-işitsel kaynaklardan yararlanıyorlar. Kelime öğretim oyunları vb. farklı etkinlikler uyguluyorlar. Benim en zorlandığım yazma becerisi.”	E5, E9	2	%11,76
“Üniversitede Türkçe kursuna gidiyorum. Türkçe konuşma becerisinde zorluk yaşıyorum.”	E8, E11	2	%11,76
“Türkçemi geliştirmek için haber okuyorum, dizi-film izliyorum, müzik dinliyorum. Türkçe kursuna üniversitede gidiyorum.”	E14	1	%5,88
“Üniversitede akademisyenim, herkes Türkçe konuştuğu için Türkçe dinleme becerim geliyor. Aynı zamanda üniversitenin Türkçe kursuna da gidiyorum.”	E13	1	%5,88

Bu araştırmada 17 katılımcının tamamı (%100) üniversite bünyesinde açılan Türkçe kursunda ya da Türkçe dersi kapsamında Türkçe öğrenmektedir. Yılmaz ve Biçer (2024, s.178) tarafından yapılan bir araştırmada da öğrencilerin en çok okulda ve kursta dil öğrenimi gerçekleştirdiği bulgusuna ulaşmışlardır. Araştırmamızdan elde edilen bulgu, Yılmaz & Biçer (2024), tarafından elde edilen bulguyu destekler niteliktedir.

Yabancı öğrenciler, Türkçe cümle kurulumunun kendi ana dillerine göre farklı olduğunu, cümle kurarken zorluk yaşadıklarını ve sonran eklemeli bir dil olduğu için zorlandıklarını belirtmişlerdir (%64,70).

2 yabancı katılımcı Türkçe yazma becerisinde zorlandığını (%11,76), 2 yabancı katılımcı ise Türkçe konuşma becerisinde zorluk yaşadığını (%11,76) belirtmiştir. Yılmaz & Biçer (2024, s. 178) öğrencilerin Türkçe öğrenirken dinleme ve yazma becerisinde çok zorlandığı, konuşma ve okuma becerisinde ise daha az zorlandığı tespit etmişlerdir. İki araştırmadan elde edilen bulgulara göre yabancı öğrencilerin, Türkçe 4 temel dil becerisinden en fazla yazma becerisinde zorluk yaşadığını söylememiz mümkündür.

Tartışma

Yabancı öğrenciler farklı bir ülkeye geldiklerinde farklı bir dünya ile karşılaşır. Bizim onları tanımladığımız gibi her şeye yabancıdırlar. Öğrenim görmek amacıyla gelen kişiler ile yeterince ilgilenilmediği takdirde eğitimde başarıyı yakalamaları zordur. Bu nedenle öğrencilere ilgi gösterilmesi, bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesi gereklidir (Özdemir & Demir, 2018, s. 469).

Yabancıların, Türkiye'ye geldiklerinde Türk kültürünü tanımaya ve bunun yanı sıra Türkçe öğrenme başladıkları ilk evrede ülkemize uyum sağlayabilmeleri çok önemlidir. Bu adaptasyon süreci özellikle yabancılara Türkçe öğretenler tarafından hassasiyetle yürütülmelidir.

Uzun & Aslan (2024, s. 17) tarafından yapılan bir araştırmada, yabancı uyruklu öğrencilerin birçoğunun dini anlamda sorun yaşamadıklarını fakat maneviyatla ilgili sorunlar yaşadıklarını belirlemişlerdir.

Yabancılara Türkçe öğretiminde dil öğretim setleri de önemli bir rol oynamaktadır. Türkçe öğretim setlerinde, Türk kültürüne dair unsurların da yer alması gerekmektedir.

Moralı & Göçer (2019, s. 1126) tarafından yapılan bir araştırmada, mevcut ders kitaplarının kültürel içerik bakımından zenginleştirilmesi, ders kitaplarında daha çok kültürel unsurlara yer verilmesi ve kültür aktarımında çeşitli materyallerden yararlanılarak farklı öğretim tekniklerinin kullanılmasını önermektedirler.

Bu araştırma, yabancıların Türkiye, Türk kültürü ve Türkçe öğrenimlerine dair değerlendirmeleri ile güncel bakış açılarını yansıtmaktadır. İleride aynı minvalde yapılacak olan araştırmaların, bu araştırmada elde edilen bulgulardan farklı olması muhtemeldir.

Sonuç

Başlangıç düzeyinde Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin, Türkiye, Türk kültürü ve Türkçe öğrenimlerine dair bakış açılarını tespit edebilmek amacıyla bulgular toplanmıştır ve bu bulgular ışığında elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır:

1.Yabancıların, Türkiye'ye dair gözlem ve değerlendirmeleri şunlardır; “Benim ülkemde (Yemen, Etiyopya, Irak, İran, Ukrayna, Bangladeş, Pakistan, Rusya), Türkiye'deki teknolojik gelişmelere dair haberler okudum, etkilendim ve bu yüzden Türkiye'de yaşamaya karar verdim. Türkiye modern bir ülke. Türkiye çok sayıda dünya markasına da sahip. Bu markalardan biri de Türk Hava Yolları. Türkiye'ye 10 yıl önce eşimle gelmiştik, eskiye göre teknolojinizi daha gelişmiş bulduk. Türk otomobil markası TOGG, SİHA, İHA (insansız hava araçları) gibi milli teknolojilerinizi beğeniyorum. Bu yüzden Türkiye'ye geldim ve Türkçe öğrenmeye karar verdim (%64,70)”. İlgili görüş ve değerlendirmelerden elde edilen sonuca göre yabancılar, Türkiye'nin savunma sanayiine dair gelişmeleri takip etmekte ve takdirle karşılamaktadır.

2.Yabancıların, Türk kültürüne dair gözlem ve değerlendirmeleri şunlardır; “Türklerin giyim-kuşamı, dini ve aile değerleri, şehir yaşamları benim ülkeme göre (Irak, İran, Yeni Kaledonya, Yemen, Etiyopya, Bangladeş) çok farklı. Türkler, nazik, kibar ve misafirperver insanlar (%58,82)”. İlgili gözlem ve değerlendirmelerden elde edilen sonuca göre yabancıların, giyim-kuşam, aile değerleri ve şehir yaşamları, Türk kültürüne benzerlik göstermemektedir.

3.Yabancıların, Türkçe öğrenimlerine dair değerlendirmeleri şunlardır; “Üniversitede verilen Türkçe kursuna gidiyorum. Türkçe cümle kurulumu benim ana dilime göre (Fransızca, Farsça, Arapça, Amharca, İspanyolca, Bengalce, Rusça) çok farklı. Türkçe cümle kurarken zorluk yaşıyorum. Türkçe sondan eklemeli bir dil olduğu için zorlanıyorum (%64,70)”. İlgili değerlendirmelerden elde edilen sonuca göre yabancıların, ana dilleri ile Türkçe cümle kurulumu farklılık göstermektedir.

Öneriler

Araştırmanın sonuçları kapsamında öneriler şunlardır:

1. Yabancıların Türkiye’ye dair değerlendirmelerinde, Türkiye’deki “teknolojik gelişmelere” dikkat çektikleri saptanmıştır. Elde edilen veriler ışığında Türkiye’deki teknolojik gelişmelerle, yabancıların kendi ülkelerindeki teknolojik gelişmeleri karşılaştırmalarına ve bu gelişmelere dair önerilerine yer veren çalışmalar yürütülebilir. Ayrıca bu sonucun güvenlik ihtiyacına dayalı psikolojik boyutu ve sosyolojik alt yapısı da araştırılabilir.

2. Yabancıların, Türk kültürüne dair gözlem ve değerlendirmelerinde Türk kültürünü, kendi kültürlerinden farklı buldukları görülmektedir. Kültürler arası yaklaşımla kültürlerin ortak ve farklı yönlerinin ortaya çıkarıldığı çalışmalar yürütülebilir.

3. Yabancılar, ana dilleri ile Türkçe cümle kurulumunun farklı olduğunu belirtmişlerdir. Türk Cumhuriyetlerinden gelen öğrenciler, kısa sürede Türkiye Türkçesini öğrenebilirken bu durum köken bakımından farklı dil ailelerine mensup coğrafyalardan gelen yabancılar için aynı değildir! Bu kapsamda farklı dil ailelerine mensup yabancıların, Türkçe öğrenirken yaşadıkları zorluklara ve çözüm önerilerine dair araştırmalar yürütülebilir. Böyle durumlarda özellikle saha araştırmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Gelecek araştırmalar için öneriler şunlardır:

1. Yabancıların, Türkiye’nin sanat, spor, ekonomi, kültür, teknoloji, bilimsel çalışma vb. alanlarına dair bakış açılarına yer veren çalışmalar yapılabilir. Bu araştırma sonuçlarının bir araya getirilmesiyle disiplinler arası çalışmalar yürütülebilir.

2. Türkiye’ye dair yabancıların algılarının değişebilme ihtimali göz önünde bulundurulmalıdır. İlgili çalışmaların, 5-10 yıl sonraki değişimlerine yer veren saha araştırmalarına devam edilmelidir. Bazı ülkeler dinamik yapıda stabil bir değişim gösterirken bazı ülkelerin gelişimi durağan düzeydedir.

3. Ayrıca kendi ülkesinde Türkçe öğrenmeye çalışan ve Türkiye’ye gelme imkânı olmayan yabancıların, neden Türkçe öğrendiğine, Türkiye, Türk kültürü ve Türkçe öğrenimlerine dair bakış açılarına da yer veren araştırmalar yapılabilir.

Extended Abstract

The process of Turkish compatriots receiving education in Türkiye began through the “Turkology Project”, which was founded by the 8th President of the Republic of Türkiye, Turgut Özal, in 1992. Efforts to continue this policy continue today. However, this process took a different turn when many refugees sought asylum in Türkiye due to the Syrian Civil War that broke out on March 15, 2011. This situation has led researchers in the field of teaching Turkish to foreigners to work with ‘different samples’ in the academic dimension in the last 14 years.

During this period, Türkiye's policies regarding the production of domestic and national technological devices, as well as the impact of Turkish TV series exported to the South American Continent, North American Continent, European Continent, Asian Continent and African Continent, attracted the interest of foreigners towards our country.

Based on this result, the research questions required the determination of the ‘current’ perspectives of foreigners on Türkiye, Turkish culture and learning Turkish, including the Turkish TV series sector and Türkiye’s domestic and national technological tools.

This research aims to determine the evaluations of foreigners regarding Türkiye, Turkish culture and learning Turkish.

The problem of the research is to find an answer to the question "What are the factors that affect foreigners' perspectives on Türkiye and Turkish culture and the process of learning Turkish?"

In this study, “qualitative research method” was used. “Scanning model” was used in the study. “Phenomenological design” was chosen in this study.

In the sample selection of the study, ‘purposeful sampling’ was chosen. There are 7 continents in the world. Foreign participants were specially selected in order to reach all continents in the world and they come from 5 continents. The sample of this study consists of 17 foreign participants, 3 girls and 14 boys.

Participants are between the ages of 19-69 and come from 11 countries. Their stay in Türkiye varies between 2 months and 6 years.

The data of the research was obtained with the ‘interview technique’. In this research, ‘standardized open-ended interview’ was preferred (Yıldırım & Şimşek, 2013, p. 151).

In this research, the data obtained with the 'standardized open-ended interview form' was subjected to 'content analysis'. As a result of the content analysis, the research data were examined by dividing into "1 code (Turkish)", "3 categories (Türkiye, Turkish culture, learning Turkish)" and "17 themes".

Findings were collected in order to determine the perspectives of foreign students learning Turkish at the beginner level on Türkiye, Turkish culture and learning Turkish, and the results obtained in the light of these findings are given below:

1. Foreigners’ observations and evaluations about Türkiye are as follows; “In my country (Yemen, Ethiopia, Iraq, Iran, Ukraine, Bangladesh, Pakistan, Russia), I read news about technological developments in Türkiye, I was impressed and that is why I decided to live in Türkiye. Türkiye is a modern country. Türkiye also has many world brands. One of these brands is Turkish Airlines. I like your national technologies such as the Turkish automobile brand TOGG, SİHA, İHA (unmanned aerial vehicles). That is why I came to Türkiye and decided to learn Turkish (64.70%).”

2. Foreigners' observations and evaluations about Turkish culture are as follows; "Turks' clothing, religion and family values, and city life are very different from my country (Iraq, Iran, New Caledonia, Yemen, Ethiopia, Bangladesh). Turks are kind, polite and hospitable people (58.82%).”

3. Foreigners’ evaluations about learning Turkish are as follows; “I am taking a Turkish course at the university. The sentence structure in Turkish is very different from my native language (French, Persian, Arabic, Amharic, Spanish, Bengali, Russian). I have difficulty in forming sentences in Turkish. I have difficulty because Turkish is an agglutinative language (64.70%).”

Considering these factors, the possibility that foreigners' perceptions of Türkiye may change should be taken into account.

Kaynakça

- CEFR (2021). *Diller için Avrupa ortak başvuru metni: Öğrenme, öğretme ve değerlendirme*. Council of Europe.
- Güleç, İ. & İnce, B. (2013). Türkçe öğrenen yabancıların günlük yaşama ilişkin kültürel algıları üzerine bir araştırma. *Sakarya University Journal of Education*, 3 (3), 95-106.
- Kıraç, M. E. (2023). Yabancı seyyahların gözünden Türklerde misafirperverlik ve adalet. *TÜRKBİTİG Kültür Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 62-70.
- Kirk, J. & Miller, M. L. (1986). *Reliability and validity in qualitative research*. Sage.
- Moralı, G. & Göçer, A. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür paylaşımına yönelik öğretmen görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7 (4), 1115-1129. <https://doi.org/10.16916/aded.609340>
- Özdemir, A. & Demir, K. (2018). Yabancı uyruklu öğrencilerin gözünden Türkiye. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (79), 459-471. <https://doi.org/10.16992/ASOS.13919>
- Pehlivan, F. (2007). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürler arası etkileşim odaklı yaklaşım uyarınca metin çalışmaları*. [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Uzun, S. & Aslan, Ç. (2024). Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin maneviyat ve dindarlığa yönelik yaşadıkları sorunlar: Nitel bir çalışma. *Turkish Research Journal of Academic Social Science*, 7 (1), 12-18. <https://doi.org/10.59372/turajas.1316725>
- Yılmaz, N. & Biçer, N. (2024). Türkçe öğrenimi gören uluslararası öğrencilerin dil biyografileri. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 13 (1), 171-180. <https://doi.org/10.30703/cije.1298558>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.

Etik Beyan/Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. Bu araştırma, 2023-2024 ve 2024-2025 Eğitim-Öğretim Yıllarında elde edilen verilerden oluşmaktadır. 2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılına ait veriler, Gebze Teknik Üniversitesi Rektörlüğü İnsan Araştırmaları Etik Kurulu’nun 01.04.2024 tarih E-43633178-199-147335 sayılı yazısı ile bilimsel araştırma etik kurul izni kapsamında toplanmıştır. 2024-2025 Eğitim-Öğretim Yılına ait veriler, Gebze Teknik Üniversitesi Rektörlüğü İnsan Araştırmaları Etik Kurulu’nun 10.03.2025 tarih E-43633178-199-191676 sayılı yazısı ile bilimsel araştırma etik kurul izni kapsamında toplanmıştır. / It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited. This research consists of data obtained in the 2023-2024 and 2024-2025 Academic Years. The data belonging to the 2023-2024 Academic Year were collected within the scope of the scientific research ethics committee permission of the Gebze Technical University Rectorate Human Research Ethics Committee Approval dated 01.04.2024 and numbered E-43633178-199-147335. The data belonging to the 2024-2025 Academic Year were collected within the scope of the scientific research ethics committee permission of the Gebze Technical University Rectorate Human Research Ethics Committee Approval dated 10.03.2025 and numbered E-43633178-199-191676.

Çatışma Beyanı/Declaration of Conflict: Çalışmada kişi ya da kurumlar arası çıkar çatışmasının olmadığı beyan olunur. / It is declared that there is no conflict of interest between individuals or institutions in the study.

Telif Hakkı&Lisans/Copyright&License: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır. / Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0